

Ny udgave

Erstatter forelæggelsesnotat af 11. august 2011

(konsekvensændring i dateringen som følge af ny udgave af forslag og bemærkninger)

Forslag til Inatsisartutlov om den gymnasiale uddannelse

(Medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse og Forskning)

Forelæggelsesnotat

1. behandling

På Naalakkersuisuts vegne skal jeg hermed forelægge forslag til Inatsisartutlov om den gymnasiale uddannelse. Forslaget er udtryk for en gennemgribende reform af gymnasiet.

Lovforslaget er blevet til på baggrund af kommissoriet for gymnasireformen, hjemtagelsen af området og med udgangspunkt i hidtil udmeldte politiske ønsker for området og uddannelse generelt. Ligeledes er forslaget til inatsisartutlov om den gymnasiale uddannelse udarbejdet i samarbejde med de nuværende gymnasiale institutioner; disses ledere, lærere og elever. Det lovforberedende arbejde har desuden været baseret på eksisterende forskning, forsøgsundervisning og tilkendegivelser fra relevante interessenter og undervisningsministeriet i Danmark. Under hele reformprocessen har der været orienteret grundigt om reformen, blandt andet ved nyhedsbreve, informationsavis i de landsdækkende aviser, gennem radioen og ved afholdelse af borgermøder.

Naalakkersuisuts hovedformål med gymnasireformen er at udvikle landets gymnasiale uddannelse, således at flere unge gennemfører en gymnasial uddannelse, samtidig med at fagligheden styrkes, og den internationale studiekompetence fastholdes. Det er således tilsigtet med reformen, at den gymnasiale uddannelse skal skabe vækst og udvikling af alle studerendes evner og potentialer, uanset bosætning, køn og alder for at opnå succes for alle, uanset social, kulturel og sproglig baggrund.

Med udgangspunkt i et helhedssyn på det grønlandske samfund og visionen om et sammenhængende uddannelsessystem er der gennemført reformer indenfor førskole- og folkeskoleområdet. Gymnasireformen må ses som en forlængelse af og et tillæg til disse initiativer. Tiltagene i den nye gymnasiale uddannelse skal altså i denne forbindelse både sikre kontinuitet mellem de forskellige uddannelsesområder, samt tilpasse sig til at kunne rumme og udvikle de i gennemsnit 1-2 år yngre uddannelsessøgende, der er et resultat af Atuarfítialak.

Gymnasireformen skal implementere et mere fleksibelt grønlandsk gymnasium, hvor elever med udgangspunkt i et fælles grundforløb kan vælge mellem forskellige studieretninger, som tilgodeser den enkelte elevs evner og interesser. Gymnasireformen skal i højere grad styrke en differentieret elevgruppes motivation og læring. Med lovforslaget foreslås der indført én gymnasial uddannelse, ”den gymnasiale uddannelse”, som således erstatter den nuværende grønlandske gymnasiale uddannelse (GU), den grønlandske uddannelse til højere handelseksamen (Hhx) og den grønlandske uddannelse til højere teknisk eksamen (Htx).

Forslaget giver i vid udstrækning mulighed for at tilrettelægge særligt tilrettelagte forløb og særlige former for undervisning, der tager afsæt i de enkelte elevers særlige forudsætninger og behov.

Forslaget viderefører gymnasiets formål som en både studieforberegende og almindannende uddannelse, der giver adgang til videregående uddannelser i Grønland, Danmark og udlandet.

Optagelsesreglerne foreslås også væsentligt ændret. Der gives således som noget nyt et retskrav på optagelse i den gymnasiale uddannelse til ansøgere, der inden for de seneste 2 år i forhold til optagelsestidspunktet har gennemført folkeskolen eller gennemført en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Det kræves desuden, at deres faglige forudsætninger opfylder nogle i loven fastsatte minimumskrav. Der er i forhold til disse krav givet mulighed for at dispensere. Ansøgere, der ikke opfylder de fastsatte minimumskrav, kan søge sig optaget gennem en af Naalakkersuisut stillet og vurderet optagelsesprøve.

Et centralt element i gymnasireformen er ønsket om at styrke den pædagogiske udvikling, således at eleverne støttes og udfordres med udgangspunkt i de kompetencer og erfaringer, de bringer med sig ind i deres gymnasieliv. Dette er i forslaget udmøntet i bestemmelser om en elevcentreret pædagogik, læring med udgangspunkt i en grønlandsk kontekst, andetsprogs-pædagogik i alle fag, indførelse af en teamlærerordning og øget tværfagligt samarbejde mellem fagene.

Endvidere peger aktuel forskning på, at styrkelse af relationerne mellem eleverne indbyrdes og mellem lærer og elev er af central betydning for elevernes trivsel og dermed motivation for læring. Elevernes trivsel på skolerne, men i høj grad også på kollegierne, er således et væsentligt indsatsområde. Forslaget indeholder en række andre nyskabelser, som er udførligt beskrevet i bemærkningerne til forslaget.

Antallet af unge, der søger om optagelse på gymnasierne i disse år er stærkt stigende. Dette er meget positivt, men det medfører også behov for udvidelse af kapaciteten og heraf følgende merudgifter. Dette gælder undervisningslokaler, kollegiepladser, undervisningsmaterialer, lærerkræfter men også ekstra udgifter eksempelvis i forbindelse med eksamen. Det betyder samtidigt, at gymnasierne skal favne bredere og rumme en større forskellighed i elevmassen, da et bredere udsnit af befolkningen er repræsenteret i uddannelserne. Det giver en stor pædagogisk, social og faglig udfordring, hvis skolerne skal kunne fastholde eleverne og sikre deres faglige udvikling og niveau. Dette er uddannelserne på nuværende tidspunkt ikke tilstrækkeligt tilpasset til, hvorfor der i reformen er indtænkt redskaber til at løfte disse udfordringer.

Frafaldsproblematikken gør sig også gældende på gymnasieområdet, hvor knap 24 % af eleverne afbrød deres gymnasiale uddannelser i 2010. I absolutte tal er frafaldet på cirka 250 elever pr. år, hvoraf mindst 20 % søger optagelse igen ved samme eller andre uddannelser. Frafaldet er omkostningsfuldt både for den enkelte elev og samfundet som et hele. Denne problematik er bare en af flere udfordringer, som vores gymnasiale uddannelser skal løfte, hvilket er indtænkt i lovforslaget og de økonomiske konsekvenser.

Som følge af lovforslaget og hjemtagelsen af det gymnasiale område er der behov for en række nødvendige tiltag. Disse er nærmere beskrevet i bemærkningerne til forslaget.

Forslaget har været til høring i perioden 25. maj til 29. juni 2011. Høringen har givet anledning til nogle få ændringer i forslaget, hvilket er nærmere beskrevet i bemærkningerne til forslaget. Desuden har Naalakkersuisut under hensyntagen til de begrænsede økonomiske rammer været nødsaget til kritisk at revurdere de med forslagets vedtagelse forbundne nye og udvidede aktiviteter, hvilket har medført, at finansieringsbehovet er blevet væsentligt reduceret. Dette er sket på baggrund af grundige overvejelser over, hvilke områder der har størst behov for en indsats både ud fra de overordnede mål med reformen og ud fra de udfordringer vores nuværende gymnasiale uddannelser op-

lever. Heri har også indgået overvejelser over mulige effektiviseringer i de allerede eksisterende bevillinger til de gymnasiale uddannelser og andre områder.

Det har desuden været nødvendigt af kapacitetsmæssige grunde at ændre reglerne om optagelse, således at der alene vil være krav på optagelse for de elever, der opfylder betingelserne i loven.

Naalakkersuisut finder, at det er af allerstørste betydning for vores lands fremtid, at der i de kommende år gøres en målrettet og prioriteret indsats på det gymnasiale område. Det er således den unge generation, der skal føre landet videre. Den gymnasiale uddannelse er i stor udstrækning grundlaget for videre uddannelse og dermed forudsætning for, at vore unge kan sikre sig en selvfor- sørget fremtid men dermed også en forudsætning for, at vores land i højere grad kan være selvforsy- nende med arbejdskraft til alle de stillinger, der kræver videregående uddannelser.

Med disse bemærkninger skal jeg overlade forslaget til Inatsisartuts velvillige behandling.